

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Dagmar Nygrínové a soudců JUDr. Marie Turkové, JUDr. Milana Kamlacha, JUDr. Petra Průchy a JUDr. Lenky Matyášové v právní věci žalobce: **A. S.**, zast. JUDr. Petrem Poledníkem, advokátem, se sídlem Příkop 4, Brno, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra,** se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 30. 4. 2007, č. j. 16 Az 12/2006 - 49,

takto:

Rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem č. j. 16 Az 12/2006 – 49, ze dne 30. 4. 2007, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

Kasační stížností podanou v zákonné lhůtě se žalobce jako stěžovatel domáhá zrušení rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 30. 4. 2007, č. j. 16 Az 12/2006 - 49, kterým byla zamítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí žalovaného ze dne 19. 9. 2006, č. j. OAM-85/VL-07-L06-2006, o neudělení mezinárodní ochrany stěžovateli pro existenci důvodů podle § 15 a § 15a zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „zákon o azylu“).

V napadeném správním rozhodnutí žalovaný uvedl, že stěžovatel podal dne 19. 1. 2006 žádost o udělení mezinárodní ochrany, v níž sdělil, že v České republice žil střídavě od roku 1997 a zemi původu naposledy opustil dne 9. 6. 2003. Svou žádost odůvodnil tím, že v rámci předvolební kampaně pomáhal stoupencům kandidáta Juščenka tak, že do obce Krivoj Rog zasílal z České republiky propagační „oranžové“ doplňky. V roce 2004 na Ukrajině několikrát navštívili manželku stěžovatele příslušníci „šestého oddělení policie“ s tím, aby stěžovatel své činnosti zanechal. Na přelomu

let 2004 - 2005 kontaktovaly v České republice stěžovatele neznámé osoby, které ho napadly a vyhrožovaly mu násilím, pokud svou činnost neukončí. Také po něm požadovaly peníze a když jim stěžovatel nevyhověl, bylo mu telefonicky vyhrožováno, že ublíží jeho rodině na Ukrajině. Krajské státní zastupitelství v Ústí nad Labem doručilo žalovanému žádost Generální prokuratury Ukrajiny ze dne 14. 3. 2005 o vydání stěžovatele k trestnímu stíhání, protože existuje důvodné podezření, že se dopustil trestného činu obchodování s lidmi, a to jako člen organizované zločinecké skupiny s mezinárodními vazbami, která prodala více než 12 žen do nočních klubů v České republice za účelem provozování prostituce. Žalovaný na podkladě listinných důkazních materiálů, které měl k dispozici, neshledal, že by politický aspekt trestných činů převažoval nad jejich obecně právním charakterem. Důvodné podezření, že se stěžovatel dopustil uvedené trestné činnosti, podporuje také informace Bezpečnostní informační služby České republiky a Útvaru pro odhalování organizovaného zločinu Služby kriminální policie a vyšetřování. Důvodné podezření podporují, kromě materiálů zaslaných ukrajinskou stranou a sdělení bezpečnostních složek České republiky, které podle krajského soudu není správní orgán oprávněn zpochybňovat, i další skutečnosti. Jak žalovaný zjistil, stěžovatel se měl trestné činnosti dopustit v letech 2001 a 2002, což nenaznačuje souvislost s jeho tvrzenými politickými aktivitami v roce 2004. Žalovaný rovněž neshledal relevantní důvod pro pronásledování, když se stěžovatel angažoval ve prospěch vítězného prezidentského kandidáta Viktora Juščenka. Současně posoudil, zda stěžovatel splňuje důvody k udělení doplňkové ochrany a shledal důvody vylučující její udělení podle ust. § 15a odst. 1 písm. b) zákona o azylu, neboť je důvodné podezření, že cizinec žádající o mezinárodní ochranu spáchal zvlášť závažný zločin.

Proti tomuto rozhodnutí podal žalobce včas žalobu, ve které namítal, že žalovaný dospěl na podkladě provedených důkazů k nesprávným skutkovým zjištěním, z nichž následně dovodil nesprávné právní závěry. Podle názoru žalobce žalovaný zejména nevyčerpal všechny možnosti, jak náležitě zjistit skutkový stav věci a nedostatečně hodnotil shromážděné podklady, čímž překročil meze správního uvážení. Dále mu vytýkal, že se žalovaný nevypořádal s tvrzeními a důkazními návrhy předloženými žalobcem, když konstatoval, že stanovisko žalobce je pouze jeho subjektivním vyjádřením. Poukázal na okolnosti svého trestního stíhání a rozpor spočívající v tom, že trestní stíhání proti jeho osobě (pro trestný čin obchodování s lidmi podle § 149 odst. 3 trestního zákona Ukrajiny) mělo být na území Ukrajiny zahájeno dne 27. 8. 2004, avšak z potvrzení Ministerstva vnitra Ukrajiny vyplývá, že ke dni 15. 4. 2004 a 10. 2. 2005 nebyl na území Ukrajiny trestně stíhán. Z vyjádření Generální prokuratury Ukrajiny ze dne 12. 8. 2005 pak vyplývá, že tato potvrzení nejsou padělky s tím, že po žalobci bylo vyhlášeno mezinárodní pátrání dne 6. 6. 2005, přičemž pátrací spis byl založen dne 28. 2. 2005. Nelze tak v této souvislosti přehlédnout, že ačkoli je usnesení o zahájení trestního stíhání žalobce datováno dnem 27. 8. 2004, předmětná potvrzení ze dne 15. 4. 2004 a 10. 2. 2005 nepochybně deklarují odlišnou skutečnost, než která je podávána ukrajinskou stranou. Usnesení o zahájení trestního stíhání předložené ukrajinskou stranou je tak podle žalobce v příkrém rozporu s uvedenými potvrzeními Ministerstva vnitra Ukrajiny, podle kterých žalobce stíhán nebyl. V tomto směru žalobce odkázal na své písemné vyjádření ze dne 31. 7. 2006. Žalobce považuje důkazní prostředky předkládané ukrajinskou stranou za nepravdivé. Trestní stíhání žalobce na území Ukrajiny má být vedeno pro trestný čin obchodování s lidmi, kterého se žalobce měl dopouštět v letech 2001 - 2002 na území České republiky. Ve světle těchto skutečností žalobce namítá, že žalovaný žádným způsobem

nezjišťoval, zda tato údajná trestná činnost, spjatá zejména s nočními kluby Kitelberg a Napoleon, byla či je předmětem prověřování či vyšetřování českých orgánů činných v trestním řízení. V rámci řízení o udělení mezinárodní ochrany nebyla zkoumána ani taková zásadní skutečnost, zda takové noční kluby vůbec existují či nikoli. Není zřejmé, že by ukrajinská strana v rámci vyšetřování požádala cestou právní pomoci o objasnění jakékoli skutečnosti související s předmětným vyšetřováním, která se vztahuje k území České republiky. V této souvislosti žalobce zdůraznil, že nikdy nebyl žádným způsobem předvolán k podání vysvětlení či výslechu v souvislosti s trestnou činností, která je mu kladena za vinu, a to jak na území České republiky, tak na území Ukrajiny. Žalobce se domnívá, že skutečným důvodem, pro který má být vydán na území Ukrajiny, není trestná činnost, které se měl dopouštět na území České republiky, nýbrž okolnosti charakteru politického, na což poukazoval již v řízení o udělení mezinárodní ochrany. V této souvislosti žalobce poukázal na to, že přestože Ukrajina prodělala politické změny, je i v současné době řada vysoce postavených státních funkcí obsazena stoupenci bývalého režimu a na tyto skutečnosti je třeba pohlížet ve světle skutečnosti, že žalobce byl a je aktivním odpůrcem režimu bývalého ukrajinského prezidenta Leonida Kučmy. Nelze přehlédnout, že žalobce se v minulosti finančně podílel na zabezpečení opozičních sil i na samotné přípravě vstupu opozičního prezidentského kandidáta Viktora Juščenka do volební kampaně. Žalobce rovněž poukázal na způsob, kterým je proti němu vedeno trestní řízení na Ukrajině, kdy není v možnostech žalobce získat vyčerpávající informace a podklady z toho důvodu, že obhájci žalobce nebylo přes opakované písemné výzvy umožněno nahlédnout do vyšetřovacího spisu. Informace o průběhu trestního řízení je proto obhájce žalobce nucen získávat zprostředkovaně, jako se tomu stalo v případě písemných poznámek o průběhu výslechů jednotlivých poškozených v rámci hlavních líčení, která se konala v trestní věci ostatních obviněných. Z těchto písemných poznámek vyplývá, že jednotlivé poškozené byly ke svým výpovědím u policejního orgánu donucovány často i fyzickým násilím, v rámci hlavních líčení pak měly uvést, že do České republiky cestovaly dobrovolně a s vědomím, jakou činnost zde hodlají provozovat. Žalobce má za to, že se žalovaný v napadeném rozhodnutí zaměřuje v podstatě výlučně na existenci důvodů pro odepření mezinárodní ochrany. Své závěry opírá rovněž o písemné zprávy Útvaru pro odhalování organizovaného zločinu a Bezpečnostní informační služby. Podle žalobce však není zřejmé, na základě jakých podkladů a informací byly tyto zprávy pořízeny, v důsledku čehož je lze považovat za zcela nepřezkoumatelné. Žalobce dále poukázal na skutečnost, že se žalovaný v napadeném rozhodnutí prakticky vůbec nezabýval otázkou, zda jsou u žalobce bez ohledu na výše uvedené skutečnosti splněny podmínky pro udělení mezinárodní ochrany či nikoli. Z toho žalobce dovodil, že tyto podmínky by jinak splnil, neboť v opačném případě by napadené rozhodnutí obsahovalo výčet důvodů, pro které by mu mezinárodní ochranu nebylo možno udělit. Žalobce konstatoval, že jedinou překážku žalovaný patrně spatřuje v tom, že podle jeho závěru byly naplněny podmínky § 15 a § 15a zákona o azylu, avšak žalobce tento závěr považuje za nesprávný. S ohledem na výše uvedené žalobce uzavřel, že napadené rozhodnutí žalovaného je nezákonné a navrhl, aby jej krajský soud zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení.

Krajský soud v Ústí nad Labem rozsudkem ze dne 30. 4. 2007, č. j. 16 Az 12/2006 - 49, žalobu zamítl, když dospěl k závěru, že pokud správní orgán v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjistí skutečnosti vylučující její udělení, nemusí zjišťovat, jsou-li u cizince dány důvody pro udělení azylu, azylu za účelem sloučení rodiny, doplňkové

ochrany či doplňkové ochrany za účelem sloučení rodiny. Jestliže se pak těmito důvody nezabývá, nelze z toho dovodit, že by jinak žadateli byla mezinárodní ochrana udělena. Lze tedy konstatovat, že správní orgán nepochybil, když se v dané věci nezabýval důvody uvedenými v ust. § 12, § 13, § 14a a § 14b zákona o azylu. Důvody vylučující udělení mezinárodní ochrany se uplatňují již při pouhém důvodném podezření, že zde existují. Není tedy zapotřebí, aby správní orgán o nich nabyl jistotu, nýbrž postačí, když je dána určitá odůvodněná míra pravděpodobnosti, že tyto důvody existují. Taková situace nastala i u stěžovatele, neboť je zřejmé, že je na Ukrajině stíhán pro trestný čin obchodování s lidmi. V potvrzeních Ministerstva vnitra Ukrajiny se sice uvádí, že stěžovatel není trestně stíhán, nicméně opak je zřejmý z průběhu vydávacího řízení i korespondence ukrajinského advokáta se soudem, který o vydání stěžovatele do ciziny rozhoduje. Na tomto závěru nemůže nic změnit ani případné porušení procesních práv stěžovatele v řízení vedeném proti němu na Ukrajině. Stejně tak není rozhodné, že pro zmíněný skutek nebyl stěžovatel trestně stíhán českými orgány činnými v trestním řízení a nepodstatné je i to, z jakých zdrojů vycházely zprávy Útvaru pro odhalování organizovaného zločinu a Bezpečnostní informační služby. Stěžovatelem předložené důkazy nesvědčí o zřejmé nedůvodnosti trestního stíhání a rovněž tak nelze z ničeho dovodit jeho účelovost. Důvodné podezření ze spáchání vážného nepolitického trestného činu stěžovatelem tak nebylo rozptýleno, a proto správní orgán nepochybil, shledal-li důvody vylučující udělení mezinárodní ochrany. Trestný čin, pro který je stěžovatel na Ukrajině stíhán, naplňuje skutkovou podstatu trestného činu obchodování s lidmi podle ust. § 232a zákona č. 140/1961 Sb., ve znění účinném do 31. 12. 2009, za který bylo možné uložit trest odnětí svobody od dvou do deseti let. Náleží proto tedy mezi zvlášť závažné trestné činy ve smyslu ust. § 41 odst. 2 citovaného zákona.

V kasační stížnosti podané proti tomuto rozsudku v zákonné lhůtě se stěžovatel dovolává důvodů uvedených v ust. § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s. Podle stěžovatele není z odůvodnění napadeného rozsudku fakticky patrno, že by se krajský soud vypořádal s jeho námitkami uvedenými v žalobě. Uvádí v něm pouze výčet důkazů, které jsou obsahem správního spisu, ale stejně jako žalovaný, se s námitkami stěžovatele nevypořádal. Proto je stěžovatel nucen se opětovně podrobněji zaměřit na okolnosti svého údajného trestního stíhání. Skutečnosti uváděné v návrhu krajské státní zástupkyně v Ústí nad Labem, jakož i v žádosti Generální prokuratury Ukrajiny, vykazují značné nesrovnalosti a rozpory. Zjevným rozporem je, že trestní stíhání proti jeho osobě mělo být na území Ukrajiny zahájeno dne 27. 8. 2004, ale podle potvrzení Ministerstva vnitra Ukrajiny předložených stěžovatelem nebyl ke dni 15. 4. 2004 a 10. 2. 2005 na území Ukrajiny trestně stíhán. Tento rozpor nebyl odstraněn ani doplňujícím vyjádřením Generální prokuratury Ukrajiny. Stěžovatel má za to, že uvedená potvrzení jsou s to zcela zřejmě zpochybnit, že jeho trestní stíhání na Ukrajině je vedeno řádným způsobem. Přesto, že trestní stíhání má být vedeno pro trestný čin obchodování s lidmi, kterého se měl stěžovatel dopustit v letech 2001 a 2002 na území České republiky, správní orgán vůbec nezkoumal, zda tato trestná činnost byla předmětem vyšetřování českých orgánů činných v trestním řízení a zda ukrajinská strana požádala o objasnění jakékoli skutečnosti související s vyšetřováním, která se vztahuje k území České republiky. Krajský soud v odůvodnění napadeného rozsudku výslovně připouští, že správní orgán se nezabýval důkazy předloženými stěžovatelem, které zpochybňovaly průběh a důvodnost trestního řízení. Již toto samo o sobě lze považovat za podstatné porušení zásady správního uvážení, jak ji stanoví správní řád. Krajský soud však tuto vadu správního rozhodnutí neodstranil, naopak se dopustil

stejného, pro stěžovatele však závažnějšího, pochybení, pokud se s jeho námitkami řádně nevypořádal. Za zcela nesprávný považuje stěžovatel závěr krajského soudu, že v podané žalobě nebylo namítáno, že by se nedopustil trestného činu mimo území České republiky. Z obsahu spisu je přitom jednoznačně patrné jeho tvrzení, že se nedopustil vůbec žádné trestné činnosti. Pokud by krajský soud provedl stěžovatelem navržené důkazy, bylo by nepochybně prokázáno, že se v rozhodné době trestné činnosti mimo území České republiky nemohl dopustit. Krajský soud se v napadeném rozsudku také prakticky vůbec nezabývá otázkou, splňuje-li stěžovatel, bez ohledu na výše uvedené, podmínky pro udělení mezinárodní ochrany, v čemž také spočívá vada napadeného rozsudku. Proto stěžovatel navrhl, aby rozsudek krajského soudu byl zrušen a věc byla vrácena tomuto soudu k dalšímu řízení.

Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že popírá oprávněnost podané kasační stížnosti, neboť jak jeho rozhodnutí ve věci azylu ve všech částech výroku, tak i rozsudek soudu byly vydány v souladu s právními předpisy. I pro řízení o kasační stížnosti odkazuje na obsah správního spisu. Podle žalovaného účelem azylového řízení při aplikaci § 15 a § 15a zákona o azylu není prokazování viny či neviny žalobce, ale pouze prověření skutečností, zda je možné učinit závěr o důvodném podezření. Takové předpoklady byly v projednávané věci naplněny. Žalovaný konstatoval, že nelze přehlédnout skutečnost, že ve stěžovatelem prezentovaném příběhu je řada rozporů, kdy během správního řízení uváděné skutečnosti měnil a není tedy jediný důvod se domnívat, že by žádost o vydání stěžovatele k trestnímu stíhání měla okolnosti politického charakteru. Žalovaný se přiklání k rozhodnutí krajského soudu a navrhuje zamítnutí kasační stížnosti pro její nedůvodnost.

Čtvrtý pětičlenný senát, který podle rozvrhu práce rozhoduje o kasační stížnosti, při předběžném projednání dospěl k závěru, že zákon o azylu sám o sobě umožňuje přednostní aplikaci vylučující klauzule (§ 15 odst. 1 zákona o azylu) před klauzulí inkluzivní (§ 12 zákona o azylu) a následné nevypořádání se s námitkami vztahujícími se k § 12 zákona o azylu, pokud se použije § 15 odst. 1 zákona o azylu. Přitom však zjistil, že tato otázka byla dosavadní nepublikovanou judikaturou Nejvyššího správního soudu řešena odlišně nebo ne zcela jednoznačně.

V rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 10. 2007, č. j. 6 Azs 215/2006 - 46, který se týkal obdobné věci, byl vysloven právní názor, že *z textu § 15 zákona o azylu jednoznačně vyplývá, že kategorický závěr krajského soudu o nevedení řízení podle § 12 je nesprávný, neboť jinak než v řízení dle tohoto ustanovení nemohou být důvody v něm uvedeny zjištěny. Výkladem lze naopak učinit jednoznačný závěr, že zákon o azylu předpokládá nejprve posouzení důvodů pro udělení azylu podle § 12 a teprve následně případné posouzení důvodů pro něž azyl udělit nelze. V opačném případě by totiž výše zvýrazněná věta* (i když budou zjištěny důvody uvedené v § 12) *neměla v kontextu paragrafu žádný význam.* V dalším rozsudku ze dne 20. 6. 2007, č. j. 6 Azs 142/2006 - 58 zaujal Nejvyšší správní soud poněkud odlišný právní názor, když vyslovil, že *v rozhodnutí stěžovatele absentuje jakákoliv úvaha o tom, zda žalobce splňoval definiční znaky azylanta ve smyslu ustanovení § 12 zákona o azylu, či-li nic. Stěžovatel patrně nabyl při rozhodování dojmu, že je jednodušší vypořádat se s otázkou případné aplikovatelnosti exkluzivní klauzule podle § 15 zákona o azylu, než přezkoumat skutkový stav na základě výpovědí žalovaného s ohledem na azylově relevantní důvody pronásledování ve smyslu ustanovení § 12 zákona o azylu. Takové kritérium při posuzování „ekonomie" řízení by bylo lze akceptovat, ovšem pouze za předpokladu, že nepůjde k tíži*

účastníka řízení. Tak tomu ovšem v posuzovaném případě není. Nejvyšší správní soud tudíž připustil možnost (za určitých podmínek z důvodů procesní ekonomie, pokud toto kritérium nepůjde k tíži žadatele) nezabývat se důvody udělení azylu ve smyslu § 12 a § 13 zákona o azylu, i když to neřekl zcela jednoznačně.

Proto čtvrtý pětičlenný senát předložil rozšířenému senátu k posouzení právní otázku, zda zákon o azylu umožňuje aplikovat ust. § 15 odst. 1 před § 12 zákona o azylu, tzn. zda v případě žadatele o udělení mezinárodní ochrany, u něhož je důvodné podezření, že se dopustil trestných činů uvedených v ust. § 15 písm. a) a b) zákona o azylu či činů uvedených pod písm. c) téhož ustanovení, je nutné zabývat se zjišťováním důvodů pro udělení azylu podle § 12 a § 13 zákona o azylu a dospěl k závěru, že nikoliv.

Podle názoru předkládajícího senátu nelze ze znění § 15 odst. 1 zákona o azylu, které stanoví, že azyl nelze udělit, i když budou zjištěny důvody uvedené v § 12 nebo § 13, avšak je důvodné podezření, že cizinec, který podal žádost o udělení mezinárodní ochrany se dopustil skutků uvedených pod písm. a) až c), dovozovat, že zákon o azylu předpokládá nejprve posouzení důvodů pro udělení azylu podle § 12 a teprve následně případné posouzení důvodů, které udělení azylu vylučují. Při použití čistě jazykového výkladu se sice nutnost posouzení důvodů pro udělení azylu „vnucuje“, avšak pomocí systematického výkladu nelze než dospět k závěru, že zákon odkazuje na důvody uvedené v § 12 nebo § 13 zákona o azylu především proto, aby bylo jasné, že i v případech, kdy jsou zjištěny důvody uvedené v těchto ustanoveních, nemůže být žadateli azyl udělen, nabude-li správní orgán zároveň se zjištěním těchto skutečností, nebo až po jejich zjištění, důvodné podezření, že cizinec, který podal žádost o udělení mezinárodní ochrany, se dopustil skutků uvedených v § 15 odst. 1 písm. a) až c) zákona o azylu. Skutečnosti uvedené v § 15 odst. 1 zákona o azylu mohou být správním orgánem zjištěny kdykoli v průběhu řízení, tedy jak před, tak i po posouzení otázky, zda má být žadateli udělena mezinárodní ochrana ve formě uvedené v § 12 a §13 zákona o azylu. Pokud by totiž věta *„i když budou zjištěny důvody uvedené v § 12 nebo 13“* nebyla v § 15 odst. 1 zákona o azylu obsažena, nebylo by zřejmé, jak postupovat v případech, kdy správní orgán v průběhu řízení o udělení mezinárodní ochrany zjistil jak skutečnosti uvedené v § 12 a § 13 zákona o azylu, tak i skutečnosti uvedené v § 15 odst. 1 a 2 zákona o azylu.

Devítičlenný rozšířený senát Nejvyššího správního soudu ve věci rozhodl usnesením ze dne 7. 9. 2010, č.j. 4 Azs 60/2007 – 119 tak, že jestliže v řízení o udělení mezinárodní ochrany bude zjištěn některý z důvodů uvedených v § 15 nebo § 15a zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů, rozhodne Ministerstvo vnitra o neudělení mezinárodní ochrany; není dále povinno zjišťovat případnou existenci důvodů uvedených v§ 12 nebo § 14a zákona o azylu. Věc poté vrátil k projednání a rozhodnutí čtvrtému senátu Nejvyššího správního soudu.

V odůvodnění uvedeného usnesení devítičlenný rozšířený senát Nejvyššího správního soudu k řešené otázce uvedl, že *„[11] Úmluva o právním postavení uprchlíků z roku 1951 (dále jen „Úmluva“), stejně jako zákon o azylu, obsahuje exkluzivní klauzuli, která vylučuje jednotlivce z požívání mezinárodní ochrany přesto, že jinak splňuje podmínky pro udělení azylu. Exkluzivní klauzule (vylučující doložka) obsažená v čl. 1 F Úmluvy totiž stanoví, že Úmluva jako celek se nevztahuje na osoby v tomto článku vymezené. Na tyto osoby se tedy*

nevztahují ani články týkající se zásady non refoulement (zákaz vyhoštění a navrácení podle čl. 33). Ačkoliv je v čl. 1 F Úmluvy vysloveno, že se tato nevztahuje na osoby v tomto článku vymezené, je tento princip ještě posílen zněním čl. 33 odst. 2 Úmluvy, ve kterém je uvedeno, že výhody, tj. zákaz vyhoštění a navracení,nemohou být požadovány uprchlíkem, který z vážných důvodů může být považován za nebezpečného v zemi, ve které se nachází.

[12] Základní účel Úmluvy, stejně jako zákona o azylu, spočívá nepopiratelně v poskytnutí mezinárodní ochrany osobám, jimž domovský stát takovou ochranu odepřel nebo nemohl poskytnout. Jedná se o ochranu poskytovanou osobám, které byly pronásledovány nebo se takového pronásledování důvodně obávají. Úmluva však neslouží k ochraně osob, které jsou pachateli činů vyjmenovaných v čl. 1 F. Na tyto osoby se mezinárodní ochrana nevztahuje, protože jednak musí být jejich činy potrestány a jednak stát, v němž taková osoba žádá o azyl, musí být chráněn před rizikem ze strany takových osob.

[13] Čl. 1 A (2) Úmluvy obsahující inkluzivní klauzuli má svůj odraz v ust. § 12 písm. b) zákona o azylu, zatímco čl. 1 F Úmluvy obsahující exkluzivní klauzuli má svůj odraz v § 15 odst. 1 zákona o azylu, v němž je vymezeno jednání, které tuto klauzuli naplňuje.

[14] Ačkoliv zákon o azylu je koncipován tak, že reflektuje Úmluvu,Úmluvu o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „ÚLP"), apo novelizaci zákonem č. 165/2006 Sb. i směrnici Rady 2004/83/ES ze dne 29. 4. 2004 (dále jen „kvalifikační směrnice"), je v některých případech ochrana žadatelů o mezinárodní ochranu obsažena pouze v jednom z těchto právních předpisů. Z toho pro rozhodovací praxi vyplývá, že Úmluva, ÚLP, kvalifikační směrnice a zákon o azylu představují rozdílné vrstvy ochrany garantované žadatelům o mezinárodní ochranu. Výsledná úroveň ochrany poskytované žadatelům o mezinárodní ochranu v České republice odpovídá „nejvyššímu společnému jmenovateli" ochrany práv garantovaných v těchto čtyřech „vrstvách". Jednu „vrstvu" ochrany tudíž nelze bez dalšího vykládat jako důvod pro snížení úrovně jiné vrstvy. I kdyby tedy byl přijat názor, že ani Úmluva ani kvalifikační směrnice, natož pak ÚLP, nevyžaduje posuzování inkluzivní klauzule /čl. 1 A (2) Úmluvy a § 12 písm. b) zákona o azylu/ před klauzulemi vylučujícími (čl. 1 F Úmluvy a § 15 odst. 1 zákona o azylu), není možné automaticky konstatovat, že zákon o azylu rovněž nestanoví povinnost posuzovat přednostně inkluzivní klauzuli, protože tuto povinnost nestanoví ani Úmluva ani kvalifikační směrnice.

[15] Při hledání odpovědi na otázku, zda má být při aplikaci vnitrostátního práva přednostně posuzována exkluzivní klauzule před klauzulí inkluzivní,je nutné zdůraznit, že Úmluva ani unijní právo takovému postupu nebrání.

[17] Ve správním řízení o udělení mezinárodní ochrany, které je zahájeno podle ust. § 10 odst. 1 zákona o azylu podáním žádosti o udělení mezinárodní ochrany, správní orgán primárně zkoumá, zda žadatel splňuje důvody taxativně stanovené v ust. § 12 zákona o azylu. Ale i v případě, že jsou tyto důvody zjištěny, nelze azyl udělit, jsou-li zde skutečnosti taxativně vymezené v ust. § 15 zákona o azylu. Tyto skutečnosti naplňující exkluzivní klauzuli se mohou objevit v různém stadiu řízení o udělení mezinárodní ochrany. I když ale správní orgán v průběhu správního řízení zjistí okolnosti nasvědčující důvodnosti aplikace ust. § 15 zákona o azylu, nemůže to automaticky, bez dalšího, vést k vyloučení žadatele o udělení mezinárodní ochrany z azylové procedury. V žádném případě totiž nelze důvody vymezené v ust. § 12 a § 15

zákona o azylu zkoumat izolovaně, protože skutkové okolnosti ve smyslu citovaných ustanovení se mohou prolínat.

[18] Protože pro řízení o udělení mezinárodní ochrany se podle ust. § 9 zákona o azylu použije zákon č. 500/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „správní řád"), s výjimkou taxativně stanovených ustanovení, je správní orgán povinen postupovat v souladu s ust. § 50 správního řádu. Kromě správního řádu jsou procesní ustanovení obsažena i v zákoně o azylu, kde je mimo jiné v ust. § 23 odst. 1 upraven speciální procesní institut, jímž je pohovor se žadatelem o azyl, který provádí pověřený pracovník ministerstva za účelem zjištění všech skutečností rozhodných pro vydání rozhodnutí o udělení azylu s výjimkou případu, kdy lze řízení o udělení mezinárodní ochrany zastavit z důvodu nepřípustnosti žádosti. Výpověď žadatele o udělení mezinárodní ochrany je v každém případě významným podkladem pro rozhodnutí o žádosti. Specifikum řízení o udělení mezinárodní ochrany vyžaduje získávání značného množství údajů, např. o situaci ve státě, kde žadatel o udělení azylu před příchodem na území České republiky pobýval, údaje o jeho politické orientaci, o rodinných vztazích, vazbách k jiným osobám atd. Žadateli tak musí být vždy dána možnost vyjádřit se ke všem rozhodným skutečnostem, a to ve smyslu ust. § 36 odst. 3 správního řádu, tzn. i možnost vyjádřit se k podkladům rozhodnutí.

[19] Dospěje-li ale v průběhu řízení o udělení mezinárodní ochrany správní orgán na základě provedeného dokazování k závěru, že byly prokázány ve smyslu ust. § 15 zákona o azylu okolnosti vylučující udělení azylu, není zde racionálního důvodu, aby se poté dále zabýval důvody podle ust. § 12 zákona o azylu. I kdyby totiž byla jejich existence prokázána, nelze žadateli azyl udělit. Jakmile zjistí správní orgán okolnosti nasvědčující možné aplikaci § 15 zákona o azylu, je nutné, aby při pohovoru žadateli kladl otázky mající vztah jak k § 15, tak i § 12 zákona o azylu, což umožní komplexní posouzení žádosti a zabrání situacím, aby po případném zrušení rozhodnutí správního orgánu aplikujícího § 15 zákona o azylu bylo nutné začít řízení v podstatě od samého začátku. Při aplikaci § 15 zákona o azylu je ale nezbytné postupovat restriktivně, neboť § 12 a § 15 zákona o azylu se velmi úzce prolínají, a to jednak proto, že důvodné podezření o existenci skutečností ve smyslu ust. § 15 zákona o azylu se může objevit v kterékoli fázi správního řízení, a jednak proto, že skutečnosti uváděné žadatelem o udělení mezinárodní ochrany ve smyslu § 12 zákona o azylu mohou být současně skutečnostmi relevantními pro posouzení z hlediska § 15 zákona o azylu. Důvodem vylučujícím udělení mezinárodní ochrany ve smyslu § 15 zákona o azylu by tedy např. nemohlo být obvinění žadatele ze sice nepolitického trestného činu, které by se ovšem nezakládalo na reálných důkazech a bylo by proti žadateli vzneseno státními orgány v zemi jeho původu účelově jako součást jeho pronásledování z azylově relevantních důvodů uvedených v § 12 zákona o azylu (např. pro zastávání určitých politických názorů). Správní orgán musí tedy vždy pečlivě posuzovat, zda je tu skutečně důvodné podezření, že byl spáchán některý z činů uvedených v § 15 zákona o azylu a zda se nejedná o vykonstruované obvinění. Rovněž musí postavit najisto, že ve skutečnosti nejde o politický trestný čin, který by podle právního řádu České republiky a jiných demokratických zemí trestný nebyl, a byl by naopak projevem uplatňování základních práv a svobod jednotlivce, za něž nesmí být nikdo postižen. Proto je třeba na § 15 zákona o azylu pohlížet optikou § 12 zákona o azylu. Rozhodne-li ale správní orgán o neudělení azylu z některého důvodu uvedeného v § 15 zákona o azylu, není třeba se již v rozhodnutí zabývat důvody podle § 12 zákona o azylu, pokud nemají vztah k § 15 zákona o azylu.

[21] Je ovšem nezbytné zdůraznit, že v žádném případě nemůže být rozhodnutí o neudělení

mezinárodní ochrany pro žadatele o udělení mezinárodní ochrany překvapivé. Skutečnosti, které správní orgán považuje ve smyslu § 15 zákona o azylu za relevantní, musí být žadateli o udělení mezinárodní ochrany předestřeny, aby se k nim mohl vyjádřit a případně navrhnout doplnění dokazování.

[23] Vzhledem k tomu, že smyslem zákona o azylu je poskytnout ochranu osobám jiných států, které jsou vystaveny pronásledování z azylově relevantních důvodů nebo jež mají z takového pronásledování důvodnou obavu, je i účelem doplňkové ochrany poskytnout žadateli o udělení mezinárodní ochrany, jenž byl v řízení podle zákona o azylu z různých důvodů neúspěšný, ochranu před návratem do státu, v němž by byl vystaven negativnímu jednání pocházejícímu nebo připsatelnému tomuto státu. Proto závěry vyslovené v tomto usnesení platí i pro ust. § 14a a § 15a zákona o azylu.

[24] Rozšířený senát proto uzavřel, že bude-li v řízení o mezinárodní ochrany naplněn některý z důvodů dle § 15 nebo § 15a, rozhodne Ministerstvo vnitra o neudělení mezinárodní ochrany a není povinno zjišťovat případnou existenci důvodů dle § 12 a § 14a zákona o azylu."

Nejvyšší správní soud poté přistoupil k projednání stěžovatele podané kasační stížnosti. Z jejího textu vyplývá, že ji podal z důvodů uvedených v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s.

Podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. lze kasační stížnost podat pouze z důvodů tvrzené nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení. Nesprávné posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení spočívá v tom, že na správně zjištěný skutkový stav je aplikován nesprávný právní názor, popř. je sice aplikován správný právní názor, ale tento je nesprávně vyložen.

Podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené vady řízení spočívající v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech nebo je s nimi v rozporu, nebo že při jejím zjišťování byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost, a pro tuto důvodně vytýkanou vadu soud, který ve věci rozhodoval, napadené rozhodnutí správního orgánu měl zrušit; za takovou vadu řízení se považuje i nepřezkoumatelnost rozhodnutí správního orgánu pro nesrozumitelnost.

Podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené nepřezkoumatelnosti spočívající v nesrozumitelnosti nebo nedostatku důvodů rozhodnutí, popř. v jiné vadě řízení před soudem, mohla-li mít taková vada za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé.

Předmětem posouzení Nejvyššího správního soudu v této věci je tudíž otázka, zda v případě stěžovatele žádajícího o udělení mezinárodní ochrany je dáno důvodné podezření, že se dopustil trestných činů uvedených pod písm. a) a b) či pod písm. c) § 15 odst. 1 zákona o azylu, či nikoliv. Pokud by na tuto otázku bylo možno odpovědět kladně, pak by tudíž nebylo nutné zabývat se zjišťováním důvodů pro udělení azylu ve smyslu § 12 a 13 zákona o azylu. Čtvrtý senát Nejvyššího správního soudu po zjištění stanoviska

rozšířeného senátu dospěl k názoru, že pokud žalovaný a krajský soud v předchozím řízení takový závěr učinil, bylo jeho rozhodnutí přinejmenším předčasné.

Stěžovatel v kasační stížnosti namítal, že z odůvodnění napadeného rozsudku není patrno, že by se krajský soud vypořádal s jeho námitkami uvedenými již v žalobě. Podle stěžovatele krajský soud toliko činí výčet důkazů, které jsou obsahem správního spisu, avšak s námitkami stěžovatele se stejně jako žalovaný nevypořádal, v důsledku čehož dospěl k nesprávným právním závěrům.

Stěžovatel v žalobě žalovanému především vytýkal, že nevyčerpal všechny možnosti, jak náležitě zjistit skutkový stav, že nedostatečně hodnotil shromážděné podklady. Dále se stěžovatel zaměřil především na okolnosti svého trestního stíhání na Ukrajině, kdy poukazoval na údajná pochybení orgánů činných v trestním řízení a skutečnost, že jeho trestní stíhání souvisí s podporou, kterou stěžovatel poskytoval opozičnímu prezidentskému kandidátu Viktoru Juščenkovi. V této souvislosti stěžovatel rovněž namítal, že se žalovaný nezabýval otázkou, zda jsou u něj splněny podmínky pro udělení mezinárodní ochrany či nikoli.

Z obsahu kasační stížnosti je dále zřejmé, že stěžovatel zpochybňuje samotnou existenci podmínek vylučujících udělení mezinárodní ochrany podle § 15 odst. 1 zákona o azylu (exkluzivní klauzule) a nesouhlasí se způsobem, jakým byla exkluzivní klauzule v jeho případě aplikována (žalovaný ani krajský soud se v důsledku toho, že v posuzované věci shledaly existenci exkluzivní klauzule, již nezabývaly tím, zda jsou splněny podmínky pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu). Ostatně již v žalobě stěžovatel zpochybnil správnost závěru žalovaného o tom, že v jeho případě byly naplněny podmínky pro aplikaci exkluzivní klauzule.

Po stránce skutkové nutno uvést, že v době, kdy krajský soud v roce 2007 ve věci rozhodoval, bylo ve správním spise obsaženo usnesení ukrajinského vyšetřovatele o zahájení stíhání žalobce v postavení obviněného ze dne 27. 8. 2004, žádost Generální prokuratury Ukrajiny ze dne 14. 3. 2005 o vydání žalobce k trestnímu stíhání a návrh Krajského státního zastupitelství v Ústí nad Labem ze dne 21. 9. 2009 č. j. 2 KZV 11/2005-čř, na vydání rozhodnutí o přípustnosti vydání žalobce, který byl podán ke Krajskému soudu v Ústí nad Labem. Z těchto písemností krajský soud dovodil, že stěžovatel je na Ukrajině stíhán pro trestný čin obchodování s lidmi podle článku 149 odst. 3 ukrajinského trestního zákona, kterého se měl dopustit v průběhu let 2001 a 2002 jako člen organizované zločinecké skupiny s mezinárodními vazbami, jež se zištným cílem na základě nepravdivých údajů, že na území České republiky budou pracovat jako tanečnice v nočním klubu za vysokou odměnu, měla vylákat k dobrovolnému odjezdu do České republiky několik žen. Stěžovatel přitom měl ženy přebírat v České republice a předávat je k sexuálnímu vykořisťování majitelům nočních klubů v obcích Lobendava a Rumburk. Výnosy z prostituce si pak měli z větší části ponechávat členové uvedené zločinecké skupiny.

V průběhu správního řízení stěžovatel předložil potvrzení Ministerstva vnitra Ukrajiny ze dne 15. 4. 2004 a 10. 2. 2005, v nichž se uvádí, že k datu jejich vydání není stěžovatel na území Ukrajiny trestně stíhán. K tomu Generální prokuratura Ukrajiny dopisem ze dne 12. 8. 2005 pouze uvedla, že po žalobci bylo vyhlášeno mezinárodní

pátrání dne 6. 6. 2005 a pátrací spis byl založen dne 28. 2. 2005. Dále je ve správním spise založeno sdělení ukrajinského advokáta stěžovatele Krajskému soudu v Ústí nad Labem ze dne 6. 2. 2006, ve kterém je poukazováno na hrubé porušení procesních předpisů v uvedeném trestním řízení vedeném vůči stěžovateli, které spočívá především v neumožnění nahlížet do vyšetřovacího spisu. Rovněž tak jsou v něm obsažena písemná prohlášení tří žen, které se měly stát obětí trestné činnosti stěžovatele. V nich tyto ženy uvedly, že byly k výpovědi u vyšetřovatele donuceny násilím. Krajský soud poukázal rovněž na sdělení Policie ČR - Útvaru pro odhalování organizovaného zločinu, služby kriminální policie a vyšetřování ze dne 12. 4. 2006, v němž se uvádí, že žalobce je dlouhodobě zapojen do různých aktivit skupin ruskojazyčného organizovaného zločinu a lze jednoznačně udělení azylu nedoporučit.

Z uvedených skutečností krajský soud dovodil, že je stěžovatel na Ukrajině stíhán pro trestný čin obchodování s lidmi podle čl. 149 odst. 3 ukrajinského trestního zákona. V potvrzeních Ministerstva vnitra Ukrajiny sice bylo skutečně uvedeno, že trestně stíhán není, nicméně opak je podle krajského soudu zcela zřejmý z průběhu vydávacího řízení i zmíněné korespondence ukrajinského advokáta s trestním soudem, který o vydání stěžovatele do ciziny rozhoduje. Krajský soud tak shledal, že v době vydání napadeného rozhodnutí tedy trestní stíhání stěžovatele nepochybně probíhalo, a existovalo tudíž u něj důvodné podezření ze spáchání vážného nepolitického trestného činu. Krajský soud dodal, že na tomto závěru nemůže nic změnit ani případné porušení procesních práv žalobce v řízení vedeném vůči němu na Ukrajině, na které poukázal jeho ukrajinský advokát. Stejně tak ho nemohou zvrátit ani prohlášení některých poškozených, že byly k výpovědi u vyšetřovatele donuceny násilím. Na uvedené skutečnosti poukazuje opětovně i další dopis ukrajinského advokáta ze dne 25. 4. 2007, kterým krajský soud provedl důkaz při ústním jednání, avšak ani ten neovlivnil závěr krajského soudu. Rovněž tak podle krajského soudu není rozhodné, že pro zmíněný skutek nebyl žalobce trestně stíhán českými orgány činnými v trestním řízení. Stejně tak není podstatné, z jakých zdrojů vycházely zprávy Útvaru pro odhalování organizovaného zločinu a Bezpečnostní informační služby. Tyto skutečnosti totiž podle názoru krajského soudu nejsou natolik závažné, aby byly způsobilé podezření ze spáchání vážného nepolitického trestného činu vyvrátit, a proto určitá odůvodněná míra pravděpodobnosti, že se ho žalobce dopustil, existovala i nadále.

Krajský soud tak s ohledem na výše uvedené dospěl k závěru, že žalobcem předložené důkazy nesvědčí o zřejmé nedůvodnosti trestního stíhání a že nelze z ničeho dovodit jeho účelovost. Zohlednil přitom také informaci organizace Člověk v tísni ze dne 5. 12. 2005, č. j. OAM-330/2005, z které vyplývá, že ti, kteří byli před tzv. oranžovou revoluční příznivci Viktora Juščenka, pronásledováni nejsou.

V průběhu řízení před Nejvyšším správním soudem zástupce stěžovatele předložil usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem, pobočka v Liberci ze dne 26. 1. 2009, č. j. 28 Nt 204/2005 – 288, kterým bylo podle § 397 odst. 1 zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), rozhodnuto, že vydání stěžovatele k trestnímu stíhání do Ukrajiny je z důvodu uvedeného v § 393 odst. 1 písm. g) cit. zákona nepřípustné. V odůvodnění tohoto usnesení krajský soud uvedl, že znovu dospěl k závěru, že pokud stěžovatel je vinen z trestné činnosti, tak ta mohla být spáchána výhradně na území ČR. Konstatoval, že nadále zůstává nevyjasněná otázka, proč dokazování nebylo prováděno formou právní pomoci i na území ČR, protože tam evidentně jsou zásadní informace k

tomu, jakým způsobem bylo nakládáno s jednotlivými ženami, zlákanými z Ukrajiny. Všechny skutky, které měly být spáchány odsouzenými na Ukrajině se stěžovatelem byly tedy vyloučeny ze společného řízení. Jednotlivé důvody pro takový postup z dodaných rozhodnutí z Ukrajiny patrné nejsou, ale lze se oprávněně domnívat, že jde o nedostatek důkazů proti stěžovateli ve vlastním spise. Jelikož rozhodnutí soudů Ukrajiny nakonec nedospěla k širším závěrům, než bylo prezentováno v obviněních, je možno uzavřít, že na činnosti odsouzených na území Ukrajiny neměl stěžovatel žádnou účast ani vliv. Pokud se měl podílet na uvedené trestné činnosti, pak výhradně na území ČR a evidentně ve fázi, kdy už o osudu ukrajinských žen bylo rozhodnuto. Z rozhodnutí nevyplývá, jakou formou účasti by se stěžovatel na celé věci měl podílet. Není patrno, zda účast byla aktivní nebo pasivní, zda mohl být pomocníkem k trestnému činu, spolupachatelem a nebo také osobou, která o trestné činnosti informace neměla. Nesporné je, že pokud se stěžovatel dopustil trestné činnosti na území ČR, tak také veškeré důkazy, vyjma tvrzení ukrajinských žen, jsou k dispozici na území ČR. Ukrajinské ženy a jejich tvrzení jsou však snadno dostupná formou právní pomoci. V ČR půjde zejména o personál nočních klubů, který by tyto znalosti musel mít. Jde také o záznamy cizinecké policie o vstupu ukrajinských žen na území ČR a další okolnosti. Krajský soud uzavřel, že podle § 393 odst. 1 písm. g) trestního řádu je nepřípustné vydání osoby do cizího státu, jestliže čin byl či měl být spáchán na území ČR, vyjma případů, kdy s ohledem na zvláštní okolnosti spáchání trestného činu je třeba dát přednost provedení trestního stíhání v dožadujícím státě z důvodů náležitého zjištění skutkového stavu. Tyto podmínky evidentně v této konkrétní věci splněny jsou. Krajský soud tak dospěl k závěru, že trestný čin stěžovatele byl spáchán v ČR a nejsou tu žádné zvláštní okolnosti k vydání na Ukrajinu, kde by mohl být skutkový stav náležitě a lépe objasněn.

Stěžovatel dále předložil Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 30. 9. 2009, sp. zn. 2 To 32/2009, který zamítl stížnost státní zástupkyně proti uvedenému usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem, pobočka v Liberci ze dne 26. 1. 2009 podle § 148 odst. 1 písm. c) trestního řádu jako nedůvodnou. V podané stížnosti státní zástupkyně mimo jiné uvedla, že stěžovatel byl součástí zločinného spolčení případně organizované skupiny, měl pevně stanovenou úlohu, bez jejíž realizace by nebylo dosaženo zamýšleného záměru. I když přispíval k páchání trestné činnosti výhradně na území České republiky, byl jen dílčí součástí organizované skupiny, jejíž trestná činnost byla páchána jak na území Ukrajiny, tak na území České republiky. Z těchto důvodů proto na daný případ nelze podle státní zástupkyně ustanovení § 393 odst. 1 písm. g) trestního řádu aplikovat.

Vrchní soud v Praze nejprve poukázal na skutečnost, že již v průběhu předchozího řízení usnesením ze dne 3. 4. 2008, sp. zn. 2 To 29/2008, ke stížnosti státní zástupkyně podle § 149 odst. 1 písm. b) trestního řádu zrušil usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem – pobočka v Liberci ze dne 31. 1. 2008, sp. zn. 28 Nt 204/2005, a uložil mu, aby o věci znovu jednal a rozhodl. Přitom zaujal právní názor, že znaky skutku a trestného činu, pro který požádala Ukrajina o vydání stěžovatele k trestnímu stíhání, naplnilo svým jednáním více spolupachatelů na různých místech, někteří na Ukrajině. Součinnost stěžovatele jako spolupachatele na této trestné činnosti proběhla v České republice. Skutek zakládající předmětný trestný čin se však stal jak na Ukrajině, tak v České republice. Pokud by se v trestním řízení potvrdila podezření ukrajinských orgánů, bylo by možno dojít k závěru, že trestný čin, na kterém se stěžovatel podílel jako spolupachatel, byl spáchán nejen na území České republiky, ale i na území Ukrajiny.

Vrchní soud v Praze vzhledem k tomu, že trestný čin, na kterém se podle ukrajinských orgánů činných v trestním řízení měl stěžovatel v daném případě podílet a vzhledem k tomu, že tento trestný čin se měl stát jak v České republice, tak i na Ukrajině, konstatoval, že za takové situace by v případě neexistence dalších, pro rozhodnutí o přípustnosti či nepřípustnosti vydání k trestnímu stíhání na Ukrajinu relevantních skutečností, byly naplněny zákonné podmínky k tomu, aby mohlo být rozhodnuto, že vydání stěžovatele k trestnímu stíhání na Ukrajinu je přípustné. To zejména proto, že ukrajinské orgány činné v trestním řízení do současné doby dokázaly trestní řízení ohledně některých osob v předmětné trestní věci dovést až k meritornímu rozhodnutí, zatímco orgány činné v trestním řízení v České republice dosud nedokázaly věc ani dostatečně prověřit. Rozhodnout o přípustnosti vydání stěžovatele v době rozhodování Krajského soudu v Ústí nad Labem k trestnímu stíhání na Ukrajinu však objektivně možno nebylo, byť z jiných důvodů než dovodil krajský soud.

V období od rozhodnutí Vrchního soudu v Praze ze dne 3. 4. 2008, sp. zn. 2 To 29/2008 nastaly některé nové skutečnosti, které vyloučily možnost závěru o přípustnosti vydání stěžovatele k trestnímu stíhání na Ukrajinu. Ke dřívějším zjištěním, že stěžovatel uzavřel v České republice dne 7. 6. 2007 sňatek s M. K. a podílel se i na výchově jejího nezletilého dítěte a že v České republice trvale žije a pracuje, přistoupilo další zjištění, které soud prvního stupně učinil 26. 1. 2009 při veřejném zasedání, kdy stěžovatel předložil soudu rodný list vystavený Matričním úřadem města Ústí nad Labem, z něhož bylo prokázáno, že X se narodila v jeho manželství s M. K. dcera R. S. Součástí českého právního řádu je i Úmluva o právech dítěte. Podle čl. 8 této Úmluvy je povinností smluvních stran mj. respektovat právo dítěte na zachování rodinných svazků. Podle čl. 9 Úmluvy jsou smluvní strany povinny zabezpečit, aby dítě nemohlo být oddělováno od svých rodičů proti jejich vůli. Vzhledem k věku nezletilé R. S. by v případě vydání stěžovatele k trestnímu stíhání na Ukrajinu byly oproti situaci, kdy by byl jmenovaný trestně stíhán v České republice, podstatně omezeny možnosti nezletilé být v kontaktu se stěžovatelem. I v případě eventuálního omezení osobní svobody stěžovatele v trestním řízení v České republice, vyplývajícího ze zákona o výkonu vazby nebo ze zákona o výkonu trestu odnětí svobody, má nezletilé dítě právo ve smyslu Úmluvy o právech dítěte a v rámci uvedených zákonů na kontakt s rodičem. V případě vydání stěžovatele k trestnímu stíhání do Krivého Rogu a zejména vzhledem k věku nezletilé R. S., vzdálenosti mezi bydlištěm nezletilé a Krivým Rogem a vysokými náklady a časovou náročností cestování z ČR do Krivého Rogu by uplatnění tohoto práva bylo podstatně ztíženo. Takový stav by byl v rozporu jak se zásadou přiměřenosti, tak s veřejným pořádkem České republiky, zvláště když při eventuálním trestním stíhání stěžovatele v České republice by právo na kontakt R. S. se stěžovatelem bylo bez obtíží snadno realizovatelné. Proto vzhledem k § 377 trestního řádu není podle vrchního soudu vydání stěžovatele k trestnímu stíhání na Ukrajinu přípustné, neboť by takovým rozhodnutím byl poškozen zájem České republiky na dodržování práv dítěte – R. S., vymezený Úmluvou o právech dítěte, kterou je Česká republika vázána.

Z výše uvedeného rozsudku Vrchního soudu v Praze je zřejmé, že tento soud dospěl k závěru, že vydání stěžovatele podle § 397 odst. 1 trestního řádu k trestnímu stíhání na Ukrajinu by bylo přípustné, pokud by se potvrdila podezření ukrajinských orgánů činných v trestním řízení, že trestný čin, na kterém se měl stěžovatel v daném případě

podílet, se měl stát jak v České republice, tak i na Ukrajině. S ohledem na jiný důvod (nutnost zajištění - v souladu s Úmluvou o právech dítěte - styku stěžovatele s jeho nezletilou dcerou) však dospěl k závěru, že vydání stěžovatele k trestnímu stíhání na Ukrajinu přípustné není.

Pokud by Nejvyšší správní soud mohl pro projednávanou věc vycházet jen z tohoto závěru Vrchního soudu v Praze vydaného v trestním řízení, pak by musel konstatovat, že je dáno důvodné podezření, že se stěžovatel dopustil před podáním žádosti o udělení mezinárodní ochrany vážného nepolitického trestného činu ve smyslu § 15 odst. 1 písm. b) zákona o azylu mimo území České republiky. Závěr žalovaného a krajského soudu o naplnění podmínek tzv. vylučující klauzule by tak byl správný. Nicméně podmínky vylučující klauzule ve smyslu § 15 zákona o azylu jsou koncipovány poněkud rozdílně než podmínky možnosti vydání podezřelého ze spáchání trestného činu k trestnímu stíhání do ciziny ve smyslu § 392 odst. 1 trestního řádu. Podle uvedeného ustanovení *vydání osoby do cizího státu je přípustné, jestliže skutek, pro který se vydání žádá, je podle trestního zákona České republiky trestným činem a horní hranice trestu odnětí svobody, který je možné za tento trestný čin uložit podle trestního zákona České republiky, je nejméně jeden rok.* Místo spáchání činu, jako podmínka pro vydání podezřelé osoby, v tomto ustanovení uvedeno není.

Naproti tomu zákon o azylu tzv. vylučující klauzuli koncipuje takto:

§ 15

(1) Azyl nelze udělit, i když budou zjištěny důvody uvedené v § 12 nebo 13, avšak je důvodné podezření, že cizinec, který podal žádost o udělení mezinárodní ochrany
a) se dopustil trestného činu proti míru, válečného trestného činu nebo trestného činu proti lidskosti ve smyslu mezinárodních dokumentů obsahujících ustanovení o těchto trestných činech,
b) se dopustil před podáním žádosti o udělení mezinárodní ochrany vážného nepolitického trestného činu mimo území, nebo
c) se dopustil činů, které jsou v rozporu se zásadami a cíli Organizace spojených národů.

(2) Na cizince, který podněcuje ke spáchání činů uvedených v odstavci 1 nebo se na jejich spáchání účastní, se odstavec 1 vztahuje obdobně.

(3) Azyl dále nelze udělit, pokud
a) cizinec požívá ochrany nebo podpory od jiných orgánů nebo odborných organizací Organizace spojených národů než Úřadu Vysokého komisaře; není-li ochrana nebo podpora z jakýchkoliv důvodů dále udělována osobám, o jejichž postavení není ještě konečně rozhodnuto podle ustanovení příslušných rozhodnutí Valného shromáždění Organizace spojených národů, vztahují se na něho ustanovení tohoto zákona,
b) je cizinec uznán příslušnými úřady země, v níž se usadil jako v místě svého trvalého bydliště, za osobu, které byly přiznány práva a povinnosti rovnocenné se státní příslušností k takovému státu; to neplatí, jde-li o stát, ve kterém mu hrozí pronásledování podle § 12.

§ 15a

(1) Doplňkovou ochranu podle § 14a nebo 14b nelze udělit, i když budou zjištěny důvody uvedené v § 14a, avšak je důvodné podezření, že cizinec, který podal žádost o udělení mezinárodní ochrany,
a) se dopustil trestného činu proti míru, válečného trestného činu nebo trestného činu proti

lidskosti ve smyslu mezinárodních dokumentů obsahujících ustanovení o těchto trestných činech,
b) spáchal zvlášť závažný trestný čin,
c) se dopustil činů, které jsou v rozporu se zásadami a cíli Organizace spojených národů, nebo
d) představuje nebezpečí pro bezpečnost státu.

(2) Na cizince, který podněcuje ke spáchání činů uvedených v odstavci 1 nebo se na jejich spáchání účastní, se odstavec 1 vztahuje obdobně.

(3) Doplňkovou ochranu dále nelze udělit cizinci, který se mimo území dopustil jednoho či několika trestných činů odlišných od trestných činů uvedených v odstavci 1, opustil-li stát, jehož je státním občanem, nebo v případě osoby bez státního občanství stát jejího posledního trvalého bydliště pouze s cílem vyhnout se trestnímu stíhání za ně, za předpokladu, že jde o skutky, za něž by bylo možno v České republice uložit trest odnětí svobody.

Nejvyšší správní soud je proto přesvědčen, že nelze bez dalšího vycházet z úvah, které učinil Vrchní soud v Praze v trestním řízení (navíc tyto úvahy vyslovil jen nad rámec potřebného odůvodnění, neboť stěžovatelovo vydání do ciziny shledal nepřípustným z jiného důvodu), a je nutno provést test navazující na rozhodnutí rozšířeného senátu v této věci, v němž bylo potvrzeno, že je možné aplikovat vylučující klauzuli předtím, než budou posouzeny důvody pro udělení mezinárodní ochrany, bude-li naplněn některý z důvodů podle § 15 nebo §15a zákona o azylu. Zůstává otázkou, zda vylučující klauzuli bylo možno na daný případ aplikovat z hlediska podřazení zjištěného skutkového stavu pod dané právní normy.

Stěžovatel byl rozhodnutím žalovaného vyloučen z možnosti udělit azyl na základě vylučující klauzule uvedené v § 15 odst. 1 písm. b) zákona o azylu, tedy proto, že zde bylo dáno důvodné podezření, že se dopustil před podáním žádosti o udělení mezinárodní ochrany vážného nepolitického trestného činu mimo území. Byl vyloučen rovněž z možnosti udělit doplňkovou ochranu na základě vylučující klauzule uvedené v § 15a odst. 1 písm. b) zákona o azylu, tedy proto, že bylo dáno důvodné podezření, že spáchal zvlášť závažný zločin. Vzhledem k částečně odlišnému znění vylučujících klauzulí ve vztahu k azylu a ve vztahu k doplňkové ochraně je třeba se zabývat oběma těmito instituty zvlášť, byť se v mnohém prolínají a na sebe odkazují. Navíc je třeba při jejich interpretaci vzít v úvahu rovněž znění vylučujících klauzulí v kvalifikační směrnici a Ženevské úmluvě, jak na to upozornil již rozšířený senát. V tomto směru je nutno vyjít především z výkladových vodítek, jimiž je judikatura zahraničních soudů, doktrína a stanoviska Vysokého komisaře OSN pro uprchlíky.

Prvou otázkou, kterou se soudy musely zabývat, bylo zjištění, zda trestný čin, z jehož spáchání je stěžovatel podezírán, spadá pod vylučující klauzuli ve smyslu § 15 a § 15a zákona o azylu. Pro aplikaci prvé z vylučujících klauzulí musí být splněno kumulativně několik podmínek:

1) čin, z něhož je žadatel podezříván musí být trestným činem a to trestným činem vážným a nepolitickým,

2) musí být splněno časové omezení (čin, který byl spáchán před podáním žádosti),

3) musí být spáchán mimo území (státu, v němž se cizinec domáhá udělení azylu).

Nutno předeslat, že obchodování s lidmi je kvalifikováno jako trestný čin jak podle trestního zákona Ukrajiny, tedy země původu stěžovatele, která žádá o jeho extradici, tak podle právního řádu ČR. Za trestný čin jej považují i výše již zmíněné mezinárodní

dokumenty a instituce, zejména Evropský soud pro lidská práva (viz rozsudek ESLP ze dne 7. 1. 2010, stížnost č. 25965/04 ve věci Rantsev proti Kypru a Rusku). Navíc pokud pachatel spáchá tento trestný čin jako člen organizované skupiny nebo v úmyslu, aby jiného bylo užito k prostituci, je podle vnitrostátních právních řádů jak ČR tak Ukrajiny kvalifikován jako zvlášť závažný trestný čin. Obchodování s lidmi je rovněž považováno ze závažný trestný čin z pohledu mezinárodního práva. Přitom trestný čin obchodování s lidmi v rovině obecné postrádá jakoukoliv spojitost s politickými motivy. Ani z kontextu daného případu nevyplývá, že by měl být daný čin motivován politickými cíly. K tomu ještě nutno upozornit na odlišnost formulace vylučující klauzule ve vztahu k udělení doplňkové ochrany, kdy oproti azylové vylučující klauzuli zde není časové ani místní omezení, a tato klauzule se vztahuje i na politické trestné činy. Samotná odlišnost v pojmech *zvlášť závažný zločin [*§ 15a odst. 1 písm. b) zákona o azylu] a *vážný trestný čin [*§ 15 odst. 1 písm. b) zákona o azylu] není příliš významná a je dána pravděpodobně v důsledku nepřesnosti způsobené zákonodárcem, který při transpozici kvalifikační směrnice nově zavedl § 15a, zatímco § 15 zůstal nedotčen. Kvalifikační směrnice užívá jak u azylové vylučující klauzule, tak u vylučující klauzule k doplňkové ochraně shodně termín *„v á ž n ý z l o č i n“* . Je tudíž možno učinit závěr, že obchodování s lidmi je možno označit za „vážný trestný čin“ i za „zvlášť závažný zločin“, a to nepolitického charakteru.

Pro úplnost nutno uvést, že čtvrtý senát Nejvyššího správního soudu se zabýval vylučující klauzulí především z hlediska § 15 odst. 1 písm. b) a § 15a odst. 1 písm. b) zákona o azylu, byť kromě nich existují v uvedeném zákoně ještě další vylučující klauzule, ty však nebyly ve vztahu ke stěžovateli žalovaným aplikovány a ostatně ani z hlediska jejich zvláštních charakteristik to nepřicházelo v úvahu.

Pokud jde o časové omezení spáchání trestného činu, jehož se měl žadatel o azyl dopustit, pak § 15 odst. 1 písm. b) uvádí, že musí jít o trestný čin, jehož se měl žadatel o azyl dopustit před podáním žádosti o udělení mezinárodní ochrany. Kvalifikační směrnice stanoví časové omezení poněkud odlišně *„dříve než byl uznán uprchlíkem, tj. před vydáním povolení k pobytu na základě přiznání postavení uprchlíka“*. Ještě jinou rozhodnou dobu stanoví Ženevská úmluva *„dříve než jí bylo povoleno se tam usadit jako uprchlík“*. Tyto rozdíly však nejsou pro daný případ relevantní, neboť stěžovatel se měl dopustit uvedených činů v letech 2001 až 2002, přičemž žádost o azyl podal v roce 2006, za uprchlíka uznán nebyl. Naplnění zákonem předpokládaného kritéria uvedeného v § 15 odst. 1 písm. b) zákona o azylu je proto nesporné. Jak již bylo výše zmíněno, vylučující klauzule k doplňkové ochraně nemá zmíněné časové omezení.

Zatímco vylučující klauzule podle § 15 písm. a) a písm. c) zákona o azylu dopadá na činy spáchané kdykoliv a kdekoliv, písm. b) téhož ustanovení, jehož aplikace je pro posouzenou věc rozhodující, obsahuje výslovnou podmínku, že se musí jednat o čin, jenž byl spáchán mimo území státu, v němž žádá cizinec o azyl. Jako možné vysvětlení se nabízí skutečnost, že stát v němž cizinec žádá o azyl, má sám daný čin stíhat, pokud se jej cizinec dopustil na jeho území. Pokud však byl čin spáchán mimo území, nemá stát jinou možnost obrany proti nebezpečí, které by mohl cizinec představovat, než jej z možnosti udělení mezinárodní ochrany vyloučit. Stanovení podmínky *„mimo území“* rovněž souvisí s výjimkou v čl. 33 odst. 2 Ženevské úmluvy, podle níž výhody zásady *non – refoulement* nepožívá uprchlík, který *z vážných důvodů může být považován za nebezpečného v zemi, ve které se nachází, nebo který poté, co byl usvědčen konečným rozsudkem ze zvláště těžkého*

trestného činu, představuje nebezpečí pro společnost této země. Toto ustanovení je poněkud rozdílné od článku 1 F písm. b) Ženevské úmluvy, který uvádí, že *ustanovení této úmluvy se nevztahují na žádnou osobu, o níž jsou vážné důvody se domnívat, že se dopustila vážného nepolitického zločinu* ***mimo zemi svého azylu*** *dříve, než jí bylo povoleno se tam usadit jako uprchlík.* Obě ustanovení se týkají pachatelů závažných trestných činů, jedno z nich však vylučuje z ochrany uprchlíka, který představuje nebezpečí pro společnost země, v níž žádá o azyl, druhé jako podmínku stanoví, že závažného trestného nepolitického zločinu se musel dopustit mimo tuto zemi. Tento rozdíl musí být překlenut výkladovými pravidly, především výkladem jazykovým, přičemž pro posouzení významu slov se musí přihlížet k celkovým souvislostem, mimo jiné i k praxi smluvních stran. K otázce, jak posuzovat u vylučující klauzule podle článku 1 F písm. b) místo spáchání trestného činu, judikatura smluvních států není jednotná a neexistuje zde ustálená smluvní praxe smluvních států. V úvahu by proto měl být vzat především předmět a účel Ženevské úmluvy. Účelem citovaného článku 1 F je zejména to, aby dobrodiní azylu nepožívaly osoby, jež si mezinárodní ochranu nezasluhují. Z toho důvodu se zdá být nelogické, aby osobám, které spáchaly nepolitický vážný zločin v zemi azylu, a nikoliv mimo její území, byly ponechány výhody plynoucí z Ženevské úmluvy. Na druhou stranu z účelu této úmluvy vyplývá i nutnost interpretovat jakákoliv omezení restriktivně vzhledem k důsledkům, jež mohou mít pro dotčené cizince.

V zákoně o azylu nejsou zakotvena ustanovení, v nichž by se promítal rozdíl mezi čl. 1 F písm. b) a čl. 33 odst. 2 Ženevské úmluvy. Nicméně na případy spadající pod čl. 33 odst. 2 zřejmě reaguje § 179 odst. 3 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky, podle něhož se nevztahují důvody znemožňující vycestování na cizince, u něhož je důvodné podezření, že představuje nebezpečí pro bezpečnost státu. Vzhledem k tomu, že podle § 2 písm. a) citovaného zákona jsou azylanti vyloučeni z aplikace tohoto zákona, nestanoví-li tento, nebo zvláštní předpis jinak, není jisté, zda by se § 179 odst. 3 a § 172 odst. 3 zákona o pobytu cizinců vztahovaly na uznaného azylanta. Pokud by se nicméně § 179 uvedeného zákona na azylanty vztahoval, lze uzavřít, že § 15 zákona o azylu je nutno vykládat jako vnitrostátní úpravu, která zakotvuje pouze čl. 1 F písm. b) a nikoliv čl. 33 odst. 2 Ženevské úmluvy, a že obě ustanovení je nutno vykládat dle výše uvedeného názoru.

Bližší výklad podmínky *„mimo území“* se v judikatuře i azylové literatuře vyskytuje jen zřídka, případ, kdy byla posuzována situace, že trestný čin byl spáchán ve spojení s organizovanou skupinou působící ve více státech, přičemž žadatel o azyl byl do těch aktivit zapojen pouze na území státu, v němž požádal o azyl, Nejvyšší správní soud nenalezl.

Poslední podmínkou pro aplikaci dané vylučující klauzule je *existence důvodného podezření.* Tato podmínka je společná pro všechny vylučující klauzule, tedy i tu, která byla aplikována na případ stěžovatele.

Návětí § 15 stejně jako § 15a zákona o azylu shodně stanoví, že azyl, resp. doplňkovou ochranu nelze udělit, pokud zde existuje *důvodné podezření,* že cizinec spáchal některý z uvedených činů. Tímto je nastaven tzv. důkazní standard, který v obecné rovině vyjadřuje, nakolik musí být rozhodující orgán přesvědčen o určité skutečnosti. Např. v trestních věcech je potřeba, aby byl zjištěn *skutkový stav věci, o němž nejsou důvodné*

pochybnosti. Vzhledem k specifickým podmínkám v řízení o mezinárodní ochraně je tento standard poněkud nižší. Nejvyšší správní soud se důkazním standardem pro řízení o mezinárodní ochraně zabýval již několikrát, např. v rozsudku ze dne 30. 9. 2008, č. j. 5 Azs 66/2008 - 70, zdůraznil, že: „*Řízení o mezinárodní ochraně je řízením specifickým tím, že je v něm často nutno rozhodovat za situace důkazní nouze (viz rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 2. 2008, čj. 2 Azs 100/2007 - 64; ze dne 24. 2. 2004, čj. 6 Azs 50/2003 - 89; a rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 3. 2008, čj. 4 Azs 103/2007 - 63, vše dostupné na www.nssoud.cz), že jde o prospektivní rozhodování (tj. posuzuje se riziko pronásledování či vážné újmy v budoucnu), a tím, že nesprávné rozhodnutí má pro stěžovatele obzvláště závažné důsledky. Těmto specifikům řízení o mezinárodní ochraně odpovídá i standard a rozložení důkazního břemene, jež jsou vychýleny ve prospěch žadatele o mezinárodní ochranu*“. Pokud jde o důkazní standardy pro posouzení kritérií pro přiznání mezinárodní ochrany, Nejvyšší správní soud akceptoval test „*přiměřené pravděpodobnosti*“ pro zkoumání „*odůvodněnosti strachu z pronásledování*“ podle § 12 písm. b) zákona o azylu (tj. pro definici uprchlíka) a test „*skutečného nebezpečí*“ pro zkoumání „*důvodnosti obav, že cizinec utrpí vážnou újmu*“, tedy pro naplnění podmínek pro udělení doplňkové ochrany. K důkaznímu standardu užívanému pro vylučující klauzule se Nejvyšší správní soud dosud nevyjádřil.

Zákonodárce tento standard označuje jako „*důvodné podezření*“, v kvalifikační směrnici (§ 12) i v Ženevské úmluvě (1F) tomu odpovídá pojem „*(za)vážné důvody se domnívat*“. Vzhledem k provázanosti těchto tří právních dokumentů a zejm. vzhledem k vázanosti českého zákonodárce jak kvalifikační směrnicí, tak Ženevskou úmluvou, lze „*důvodné podezření*“ považovat za ekvivalentní „*vážným důvodům se domnívat*“.

Podle doktríny – názoru Jamese Hathawaye „[s]*tačí, aby měl stát* ‚vážné důvody se domnívat', *že žadatel je pachatelem trestného činu popsaného ve vylučující klauzuli; není potřeba, aby žadatel byl formálně obviněn nebo odsouzen, ani aby spáchání trestného činu bylo stanoveno* ‚nade vší pochybnost' [beyond a reasonable doubt] *v řízení před soudem. Postačí, pokud rozhodující orgán má*, dostatečné důkazy [sufficient proof] zakládající předpoklad, že je žadatel vinen spácháním takového trestného činu'.“ Viz Hathaway, J. C. *The Law of Refugee Status*. Butterworths : Toronto, 1991 s. 215.

Ke stejnému závěru (a s odkazem na judikaturu zahraničních soudů) dospívá také komentář k zákonu o azylu: „*Výše uvedený důkazní standard (tj. test ‚vážných důvodů se domnívat') nedosahuje intenzity trestního standardu ‚nade vší pochybnost', ani důkazního standardu užívaného v zemích common law v civilních věcech [‚vyšší pravděpodobnost že ano, než že ne' (balance of probabilities)].* [...] *Tento relativně nízký důkazní standard se ale vztahuje pouze na skutkovou otázku (zda žadatel daný čin spáchal), a nikoliv na otázku právní (zda žadatel spáchal např. válečný trestný čin). Právní klasifikace daného činu musí být postavena najisto.*“ Viz Kosař, D. a kol. *Zákon o azylu. Komentář*. Wolters Kluwer, Praha, 2010 s. 209.

Naopak Geoff Gilbert klade důkazní standard výše než předchozí autoři, když tvrdí, že pro účely azylového řízení sice není třeba, aby byly shromážděny důkazy dostatečné pro shledání viny v trestním řízení, avšak standard „*vážné důvody se domnívat*“ by se měl standardu v trestních věcech blížit. Gilbert rovněž zdůrazňuje, že článek 1F Ženevské úmluvy vyžaduje individuální posouzení případ od případu. Viz Gilbert, G. [Current issues in the application of the exclusion clauses.] In Keller, E.; Türk, V.; Nicholson, F. *Regugee Protection in International Law*. Cambridge, 2005 s. 470.

K závěru, který je někde mezi dvěma výše uvedenými proudy, dospěl Michael Bliss, který se s výše uvedenými autory shoduje v tom, že není nutné prokázat vinu *nade vší pochybnost*. Z judikatury zahraničních soudů dovodil, že neexistuje společný a zřejmý výklad pojmu „*vážné důvody se domnívat*“. Sám se pak přiklání k závěru, že důkazní standard by měl přesáhnout na škále pravděpodobnosti 50% (tedy, mělo by být více pravděpodobné, že žadatel trestný čin spáchal, než že nespáchal). Viz Bliss, M. ‘Serious Reasons for Considering’: Minimum Standards of Procedural Fairness in the Application of the Article 1F Exclusion Clauses. *International Journal of Refugee Law*, 2000, č. 12, zvláštní vydání.

Pokud jde o judikaturu, je možno poukázat na judikaturu francouzskou, např. rozsudek Národního azylového soudu (CNDA) ze dne 15. 5. 1996, 153491, R. (Alžír). V uvedeném případě soud dospěl k závěru, že zde existují vážné důvody se domnívat, že se žalobce dopustil závažného obecného trestného činu, a potvrdil rozhodnutí ředitele Francouzského úřadu pro ochranu uprchlíků a apatridů. Svůj závěr soud odůvodnil tím, že „*ze spisu, a zejména z těch jeho částí, ve kterých Alžírský stát potvrzuje závažnost činů, ze kterých byl žalobce obviněn, vyplývá - jakkoli se žalobce může dovolávat presumpce neviny – že zde existují vážné důvody se domnívat, že v této zemi spáchal závažný obecný trestný čin, pro který zde byl mimo jiné i v nepřítomnosti odsouzen k trestu smrti.*“

Rakouský Správní soudní dvůr pod pojmem „*vážné důvody se domnívat*“ ve smyslu Ženevské úmluvy chápe pravděpodobnost, že existují určité okolnosti, přičemž tato pravděpodobnost musí být opravdová a zjistitelná. Nepodložené podezření, např. ve smyslu domněnky, neobstojí (rozsudek ze dne 19. 11. 1995, Bertel RZ 328, 94/20/0794).Ve většině případů judikatura obsahuje pouhé konstatování, že důvodné podezření existuje, aniž by tento důkazní standard blíže rozpracovávala.

Úřad vysokého komisaře OSN pro uprchlíky se k otázce vylučujících klauzulí vyjádřil hned v několika dokumentech (např. UNHCR Guidance Note on Extradition and International Refugee Protection, z dubna 2008). Úřad uvádí, že k naplnění důkazního standardu podle čl. 1F je zapotřebí jasných a věrohodných důkazů. Není nezbytné, aby byl žadatel odsouzen za trestný čin, ani není třeba, aby byl naplněn důkazní standard užívaný v trestním právu. Mohou postačovat přiznání a výpovědi svědků za předpokladu, že jsou věrohodné. Nespolupráce žadatele s rozhodujícím orgánem sama o sobě nezakládá vinu za čin, pro který je možné aplikovat vylučující klauzuli, pokud zde chybí jasné a přesvědčivé důkazy.

Specifickou otázkou, která má úzký vztah k zkoumanému případu, je otázka, **zda existence žádosti o extradici je sama o sobě způsobilá založit důvodné podezření**. Podle názoru UNHCR nikoli. „*Pokud jsou splněny požadavky pro extradici, nezbytně to ještě neznamená, že se na danou osobu vztahuje vylučující klauzule. Přestože v mnoha případech trestné činy, pro které může být osoba vydána, spadají pod rozsah článku 1F, neexistuje automatický vztah mezi činy zakládajícími extradici a činy zakládajícími vyloučení. Podle příslušných extradičních smluv nebo vnitrostátních předpisů, může stát povolit extradici pro trestné činy nespadající pod čl. 1F Ženevské úmluvy. Naopak, trestný čin, pro který může být jedinec vyloučen podle čl. 1F nemusí patřit mezi činy, pro které je možné povolit extradici ve vztahu mezi konkrétními dvěma státy. Při posuzování aplikace vylučující klauzule je proto*

třeba, aby rozhodující orgány zkoumaly povahu a závažnost předmětných činů ve světle požadavků jednotlivých vylučujících klauzulí čl. 1F. [...] *To se uplatní pro všechny případy, kdy je zvažována možnost užití vylučující klauzule, včetně činů, které mohou představovat ‚vážné nepolitické trestné činy' ve smyslu čl. 1F písm. b). Na jednu stranu, musí být dané činy dostatečně závažné, aby ospravedlnily vyloučení mezinárodní ochrany. Na druhé straně musí mít nepolitický charakter.*" (viz UNHCR Guidance Note on Extradition, odst. 81-82).

S důkazním standardem je úzce spojena rovněž otázka důkazního břemene. Ve vztahu k řízení o mezinárodní ochraně se k této problematice NSS vyjádřil např. ve shora citovaném rozsudku č. j. 5 Azs 66/2008, v němž uvedl: „*Pokud jde o břemeno důkazní, to je již výrazněji rozloženo mezi žadatele o mezinárodní ochranu a žalovaného. Prokazovat jednotlivá fakta je povinen primárně žadatel, nicméně žalovaný je povinen zajistit k dané žádosti o mezinárodní ochranu maximální možné množství důkazů, a to jak těch, které vyvracejí tvrzení žadatele, tak těch, co je podporují.*" Tento závěr platí obecně pro posuzování kritérií pro udělení mezinárodní ochrany, ve vztahu k vylučujícím klauzulím se ovšem zdejší soud k této otázce dosud nevyjádřil.

Podle názoru Nejvyššího správního soudu leží důkazní břemeno při vylučování vylučujících klauzulí výhradně na státu a stejně jako v ostatních typech řízení o mezinárodní ochraně platí zásada „*v pochybnostech ve prospěch žadatele*".

Podmínka důvodného podezření musí být dána též při aplikaci vylučující klauzule ve vztahu k doplňkové ochraně. Nutno zdůraznit, že vylučující klauzule podle § 15 odst. 1 písm. b) neobsahuje žádné další podmínky, jež jsou obsaženy v obdobné vylučující klauzuli azylové; právě naopak, některé podmínky pro vyloučení z možnosti udělit azyl, ve vylučující klauzuli pro doplňkovou ochranu absentují, jak již bylo uvedeno výše. Pokud by tedy bylo naplněno důvodné podezření, stěžovatel by měl být vyloučen z doplňkové ochrany podle tohoto ustanovení.

Lze tedy shrnout, že důkazní standard *důvodné podezření*, resp. *vážné důvody se domnívat*, který je u všech vylučujících klauzulí shodný, je nižší než důkazní standard v trestních věcech. Všechny výše citované zdroje se na tomto závěru shodují, většina z nich tento standard klade okolo hranice 50 % pravděpodobnosti. Všechny tři zdroje jsou jednotné v závěru, že k naplnění „*důvodného podezření*" musí být k dispozici jasné, přesvědčivé a věrohodné důkazy, v judikatuře některých států označované jako *silné* důkazy a nikoliv pouhé domněnky. Půjde např. o přiznání žadatele o udělení mezinárodní ochrany, svědectví jiných osob (pokud vyjádření žadatele nebyla věrohodná), není však nutné, aby byl žadatel odsouzen či obviněn z vážného trestného činu. Pouhá žádost o extradici sama o sobě důvodné podezření nezakládá. Důvodné podezření není dáno ani pouhou skutečností, že proti žadateli probíhá v jeho domovské zemi trestní stíhání.

Vycházeje z těchto úvah posoudil Nejvyšší správní soud důkazy v řízení zatím soustředěné a dospěl k názoru, že závěr Krajského soudu v Ústí nad Labem v napadeném rozsudku, že „*na důvodné podezření ze spáchání vážného nepolitického trestného činu je možné v řízení o udělení mezinárodní ochrany usuzovat již ze samotného trestního stíhání cizince vedeného vůči němu v domovské zemi*" (s. 7 rozsudku) a „[v] *době vydání napadeného rozhodnutí tedy trestní stíhání žalobce nepochybně probíhalo. Proto důvodné podezření ze spáchání vážného nepolitického trestného činu u žalobce existovalo*" (tamtéž), se proto jeví

nesprávné. Samotné probíhající trestní stíhání cizince nezakládá ještě důvodné podezření ze spáchání trestného činu, což platí o to více za situace, kdy v průběhu řízení vyšla najevo celá řada skutečností, které důvodnost trestního stíhání zpochybňují, či oslabují. Nelze totiž odhlédnout od zjištění českých trestních soudů v řízení o přípustnosti extradice stěžovatele. V uvedeném řízení byly vyžádány rozsudky od ukrajinských orgánů činných v trestním řízení, vydané v této věci. Byly tak získány výpisy z rozsudku Centrálního městského soudu v Krivém Rogu v Dněpropetrovské oblasti ze dne 26. 8. 2004, č. j. I – 335 a na něj navazující usnesení Soudního dvora pro trestní záležitosti odvolacího soudu Dněpropetrovské oblasti ze dne 17. 11. 2004, z nichž je patrno (pokud lze vycházet z ne zcela srozumitelného překladu, jak na to upozorňuje v usnesení sp. zn. 2 To 32/2009 Vrchní soud v Praze), že soudem prvního stupně byli uznáni vinnými trestným činem obchodování s lidmi toliko obžalovaní N., D. a G., přičemž tohoto trestného činu se měli dopustit tím, že s cílem nezákonného obohacení vytvořili organizovanou skupinu a v období let 2001 - 2003 provozovali nezákonné operace spojené s přemísťováním občanů Ukrajiny, žijících v Krivém Rogu, k dalším předání jiné osobě s cílem jejich sexuálního využití. Odvolací soud změnil rozhodnutí prvního stupně tak, že „pokud obžalovaní se dopustili trestné činnosti společně s A. I. S., je výrok o spáchání trestných činů obžalovanými N., D., G. a S., třeba považovat za spáchání trestných činů obžalovanými N., D. a G. s osobou, jejíž materiály jsou posuzovány separátně jako jiný soudní případ.“ V odůvodnění rozhodnutí ukrajinského odvolacího soudu se dále uvádí, že rozsudek soudu prvního stupně je chybný v tom, že uváděl, že trestné činy byly spáchány odsouzenými spolu s A. I. S. Odvolací soud dospěl k závěru, že je třeba rozsudek v této části změnit a vyloučit tak trestné činy spáchané společně se S. z tohoto řízení. Jaký jiný „soudní případ“ má zde ukrajinský odvolací soud na mysli, nelze z odůvodnění rozhodnutí (ani z rozhodnutí českých trestních soudů) zjistit, tj. není postaveno najisto, zda je nadále vedeno řízení proti stěžovateli na Ukrajině, nebo zda snad odvolací soud nepředpokládá, že je proti stěžovateli vedeno trestní řízení v České republice.

Součástí spisu jsou rovněž záznamy některých svědkyň, které měly být za účelem sexuálního využívání převezeny do České republiky, které mimo jiné uvádějí, že ukrajinskými vyšetřovacími orgány byly k výpovědím nuceny. Dále jsou ve spise založeny přípisy stěžovatelova advokáta Jurije Mirgorodského z Dněpropetrovské oblastní advokátní komory, např. ze dne 6. 2. 2006, adresované Krajskému soudu v Ústí nad Labem, pobočce v Liberci, v němž upozorňuje, že vyšetřovací a soudní orgány ve městě Krivý Rog se dopouštějí mimořádně hrubých a přetrvávajících porušení platné legislativy při vyšetřování případu, neboť ignorují ustanovení Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod a Mezinárodní paktu o občanských a politických právech, neboť v rozporu s nimi mu neumožnili jako advokátovi seznámit se s materiály trestního spisu stěžovatele, s odůvodněním, že mu nebyly doposud poskytovány předchozí dokumenty nacházející se ve spise do července 2005. Uvádí také, že na Centrálně – městském soudě v Krivém Rogu ho začali přesvědčovat, že trestní spis I/431-04 byl zaslán na apelační soud Dněpropetrovské oblasti a odtud na Nejvyšší soud Ukrajiny, avšak prověrkou evidence soudu Nejvyššího soudu bylo zjištěno, že takový trestní spis tam nedošel.

Těmito okolnostmi zpochybňujícími závěr o důvodném podezření stěžovatele ze spáchání uvedeného trestného činu se žalovaný nezabýval a krajský soud jeho závěr o dostatečné průkaznosti důkazů svědčících o opaku akceptoval. Přitom nutno uvést, že pokud jde o průběh opakovaných pohovorů se stěžovatelem ve správním řízení, byly

všechny otázky zaměřeny jen na zjišťování důvodů pro udělení azylu ve smyslu § 12 zákona o azylu a nikoliv na zjištění podmínek aplikace vylučující klauzule. Toto je zásadní pochybení, jehož se žalovaný v řízení dopustil, spočívající v tom, že v průběhu řízení o udělení mezinárodní ochrany nepředestřel stěžovateli důvody, které považoval ve smyslu § 15 zákona o azylu za relevantní. To je zřejmé z protokolu o pohovoru k žádosti o udělení azylu ze dne 27. 1. 2006 a z protokolu o doplňujícím pohovoru ze dne 20. 4. 2006. Stěžovatel se tak k těmto skutečnostem neměl možnost vyjádřit a nemohl tak tudíž navrhnout ani případné další doplnění dokazování. Žalovaný stěžovateli v průběhu správního řízení kladl otázky mající vztah pouze k § 12 zákona o azylu. Došlo tedy přesně k situaci, na kterou poukazoval v cit. usnesení ze dne 7. 9. 2010 devítičlenný rozšířený senát, když konstatoval, že je *„nezbytné zdůraznit, že v žádném případě nemůže být rozhodnutí o neudělení mezinárodní ochrany pro žadatele o udělení mezinárodní ochrany překvapivé. Skutečnosti, které správní orgán považuje ve smyslu § 15 zákona o azylu za relevantní, musí být žadateli o udělení mezinárodní ochrany předestřeny, aby se k nim mohl vyjádřit a případně navrhnout doplnění dokazování."* Rozhodnutí žalovaného tedy bylo pro stěžovatele překvapivé a řízení před správním orgánem tak bylo v důsledku uvedeného postupu žalovaného postiženo závažnou procesní vadou ve smyslu § 76 odst. 1 písm. c) s. ř. s., pro kterou měl krajský soud rozhodnutí žalovaného zrušit.

K tomu nutno poznamenat, že z hlediska podkladů, z nichž při posuzování věci čtvrtý senát Nejvyššího správního soudu vycházel, zejména Ženevské úmluvy a judikatury evropských soudů, panuje shoda v otázce důkazního břemene, které až na výjimky nese rozhodující orgán, který musí prokázat, že došlo k naplnění podmínek stanovených v jednotlivých vylučujících klauzulích. Z tohoto pohledu se pak tvrzení krajského soudu v napadeném rozsudku, že *„důvodné podezření ze spáchání vážného nepolitického trestného činu nebylo u žalobce rozptýleno"* jeví jako nesprávné, neboť krajský soud naznačuje očekávání, že žadatel musí důvodné podezření vyvracet. Tak tomu ovšem není, je povinností ministerstva důvodné podezření prokázat.

Z uvedeného vyplývá, že závěr o existenci důvodného podezření, alespoň v té míře, která se v azylových věcech předpokládá (jak bylo výše již podrobně rozebráno), nebyla dosud v řízení prokázána, resp. nebyl naplněn důkazní standard tohoto pojmu. Nejvyšší správní soud tak nesdílí závěr krajského soudu, že navržené důkazy nejsou způsobilé rozptýlit závěr o důvodném podezření ze spáchání závažného nepolitického trestného činu stěžovatelem, když jak již bylo uvedeno, se k této otázce stěžovatel neměl možnost ani vyjádřit, nebyly mu předloženy důkazy, z nichž žalovaný vycházel, včetně informací Bezpečnostní informační služby Útvaru pro odhalování organizovaného zločinu Služby kriminální policie a vyšetřování, které stěžovatele hodnotily negativně. Nebylo ověřeno, z jakého důvodu bylo trestní řízení ohledně stěžovatele na Ukrajině vyloučeno ze spisu, v němž došlo k odsouzení jeho údajných spolupachatelů. Nebylo zjištěno, zda tomu tak bylo jen z důvodu procesní ekonomie nebo i z důvodů jiných, které by např. mohly podporovat závěr, že stěžovatel byl obviněn neprávem. V této souvislosti nutno upozornit, že nebyly zjištěny ani údaje z míst v severních Čechách, kde se údajně měl stěžovatel trestné činnosti dopouštět.

Pokud by byl naplněn důkazní standard *„důvodného podezření"*, že stěžovatel uvedený trestný čin spáchal, další otázkou bylo, zda čin, který je mu kladen za vinu, lze považovat za *„vážný nepolitický trestný čin"*. Jak bylo uvedeno, právní kvalifikace trestného

činu musí být postavena najisto. Za předpokladu, že budeme vycházet ze skutkového stavu popsaného v rozhodnutích o přípustnosti extradice, lze dospět k závěru, že by stěžovatel naplnil definici obchodování s lidmi nejen podle českého a ukrajinského práva, ale i podle mezinárodních úmluv. Tento trestný čin je řadou mezinárodních dokumentů i ESLP považován za „*vážný trestný čin*“ a novodobou formu otroctví. Nepolitický charakter tohoto činu není rovněž sporný.

Čtvrtý senát Nejvyššího správního soudu se dále zabýval zejména podmínkou, která vyžaduje, aby byl trestný čin, který má zavdat příčinu pro aplikaci vylučující klauzule podle § 15 odst. 1 písm. b), spáchán mimo území státu, v němž cizinec žádá o mezinárodní ochranu. K této otázce dosud existuje jen minimální judikatura a komentářová literatura většinou považuje podmínku „*mimo území*“ za nespornou.

Z výkladu Ženevské úmluvy, která je předobrazem § 15 odst. 1 písm. b) zákona o azylu, lze usoudit, že podmínka spáchání trestného činu „*mimo území*“ hostitelského státu se považovala za nutnou pro aplikaci čl. 1F písm. b) Ženevské úmluvy. Všechny další možnosti měl pokrýt čl. 33 odst. 2 Ženevské úmluvy, který umožňuje uprchlíky, jež spáchali vážný trestný čin v hostitelské zemi, nebo kdekoliv jinde, vyhostit i do země původu, pokud představují nebezpečí pro společnost hostitelské země, když účelem Ženevské úmluvy je zejména to, aby dobrodiní azylu nepožívaly osoby, jež si mezinárodní ochrany nezasluhují. Touto otázkou se žalovaný vůbec nezabýval a nezkoumal ji. Autoritativní výklad mezinárodních soudních institucí, jak vykládat čl. 12 odst. 2 písm. b) kvalifikační směrnice, který odpovídá § 15 písm. b) zákona o azylu v otázce, zda je možné vztáhnout tuto vylučující klauzuli i na žadatele o mezinárodní ochranu, který se v rámci zločinecké skupiny účastnil trestného činu, jenž jako celek byl spáchán na území více států, on se však účastnil pouze části, která se odehrávala ve státě, kde žádá o mezinárodní ochranu, zatím podán nebyl. Nejvyšší správní soud je názoru, že při posouzení podmínky „*mimo území*“ pro účely azylového řízení nelze vycházet pouze z názoru vysloveného v rozhodnutí Vrchního soudu v Praze o přípustnosti (nepřípustnosti) extradice v dané věci. V českém trestním právu zakotvený princip teritoriality (§ 7 trestního zákoníku) na danou otázku nedává odpověď, neboť se vztahuje na posouzení toho, zda byl trestný čin spáchán „*na území České republiky*“. Z rozhodnutí Vrchního soudu není patrné, z čeho při závěru, že trestný čin byl spáchán „i na území Ukrajiny“ vycházel. Není z jeho rozhodnutí zřejmé, jakým způsobem tuto otázku řeší judikatura trestních soudů, když Krajský soud v Ústí nad Labem – pobočka v Liberci měl na věc názor odlišný. Nutno ještě připomenout, že vrchní soud svůj názor vyslovil nad rámec potřebného odůvodnění, když extradici stěžovatele shledal nepřípustnou z jiného důvodu a dospěl k závěru, že vzhledem k § 377 trestního řádu je vydání stěžovatele k trestnímu stíhání na Ukrajinu nepřípustné, neboť by takovým rozhodnutím byl poškozen zájem České republiky na dodržování práv dítěte, vymezený Úmluvou o právech dítěte, kterou je Česká republika vázána (nezletilé dcery stěžovatele R., žijící na území České republiky se stěžovatelem a jeho manželkou, tedy matkou dítěte).

Na všechny nastíněné otázky nedává rozhodnutí žalovaného odpověď a fakticky z hlediska možnosti vyloučit stěžovatele z udělení azylu podle § 15 odst. 1 písm. b) zákona o azylu či doplňkové ochrany podle § 15a odst. 1 písm. b) téhož zákona (kde postačí prokázání důvodného podezření) jde o rozhodnutí nepřezkoumatelné a již pro tuto vadu je měl krajský soud zrušit.

Krajskému soudu je tedy třeba vytknout, že se náležitým způsobem nezabýval přezkoumatelností žalobou napadeného správního rozhodnutí. Tento soud byl sice vázán žalobními body (§ 75 odst. 2 s. ř. s.), ovšem i zde měla tato vázanost své výjimky, a to v ustanovení § 76 odst. 1 písm. a) s. ř. s., podle něhož soud zruší napadené rozhodnutí pro vady řízení bez jednání rozsudkem v případě nepřezkoumatelnosti spočívající v nesrozumitelnosti nebo nedostatku důvodů rozhodnutí. Nepřezkoumatelnost rozhodnutí žalovaného ve smyslu § 76 odst. 1 písm. a) s. ř. s. ostatně žalobou v dané věci namítána i byla, byť z jiného důvodu (žalobce namítal, že se žalovaný nezabýval otázkou, zda jsou u žalobce splněny podmínky pro udělení mezinárodní ochrany či nikoli). Konečně i judikatura v době, kdy o věci rozhodoval krajský soud (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 6. 2004, č. j. 5 A 157/2002 – 35), dovodila, že *„nepřezkoumatelnost správního rozhodnutí je pojmově spjata se soudním přezkumem takového rozhodnutí. K tomu, aby soud takový závěr učinil, není zapotřebí, aby žalobce nepřezkoumatelnost namítal; dojde-li soud k závěru, že napadené rozhodnutí je nepřezkoumatelné, zruší je, aniž se žalobcovými námitkami musí věcně zabývat [§ 76 odst. 1 písm. a) s. ř. s.]“*. V mezidobí od vyhlášení rozsudku krajského soudu došlo k určitému posunu v tom smyslu, že *„krajský soud je oprávněn zrušit rozhodnutí správního orgánu pro vady řízení, byť by nebyly žalobcem výslovně namítány, pokud tyto vady brání přezkoumání rozhodnutí v rozsahu žalobních bodů“*. (viz usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 8. 3. 2011, č. j. 7 Azs 79/2009 – 84). I z pohledu tohoto závěru rozšířeného senátu zde byly podmínky pro zrušení rozhodnutí žalovaného krajským soudem.

Krajský soud tedy v daném případě měl vycházet z nepřezkoumatelnosti správního rozhodnutí pro nedostatek důvodů ve vztahu k vylučující klauzuli ve smyslu § 15 odst. 1 písm. b) zákona o azylu a měl jej zrušit pro tuto vadu řízení. Pokud tak krajský soud neučinil a nepřezkoumatelnost správního rozhodnutí nevzal v úvahu, pak je třeba označit za nepřezkoumatelný i jeho rozsudek. To musel mít na zřeteli i Nejvyšší správní soud, i kdyby námitka nepřezkoumatelnosti nebyla součástí kasační stížnosti [§ 109 odst. 3, § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.]. Nejvyšší správní soud totiž není vázán důvody kasační stížnosti podle § 109 odst. 3 s. ř. s., je-li rozsudek krajského soudu nepřezkoumatelný. Takový je i rozsudek zamítající žalobu na základě nedůvodnosti v žalobě uplatněných námitek a nepřihlížející přitom ke skutečnosti, že samo správní rozhodnutí bylo nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů. Takové rozhodnutí měl Krajský soud v Ústí nad Labem zrušit podle ustanovení § 76 odst. 1 písm. a) s. ř. s. (obdobně rozhodl Nejvyšší správní soud např. v rozsudku ze dne 12. 12. 2003, sp. zn. 2 Ads 33/2003, publikovaném pod č. 523/2005 Sb. NSS).

Krajský soud rovněž pochybil, pokud rozhodnutí žalovaného nezrušil též pro podstatné porušení ustanovení o řízení před správním orgánem (žalovaným), které spočívalo v tom, že nepředestřel stěžovateli skutečnosti, které *ve smyslu § 15 zákona o azylu považoval za relevantní, v důsledku čehož stěžovateli v postavení žadatele o udělení mezinárodní ochrany neumožnil, aby se k nim mohl vyjádřit a případně navrhnul doplnění dokazování.*

Za této procesní situace, kdy Nejvyšší správní soud zjistil vadu rozsudku krajského soudu spočívající v jeho nepřezkoumatelnosti, se již zdejší soud nemusel zabývat zbývajícími námitkami obsaženými v kasační stížnosti.

S ohledem na výše uvedené Nejvyšší správní soud uzavírá, že řízení před správním orgánem bylo postiženo závažnou procesní vadou (stěžovateli nebyly předestřeny skutečnosti, které správní orgán považuje ve smyslu § 15 zákona o azylu za relevantní, aby se k nim mohl vyjádřit a případně navrhnout doplnění dokazování). Rozhodnutí žalovaného je především nepřezkoumatelné, neboť žalovaný se nevypořádal s argumenty a námitkami, kterými stěžovatel zpochybňoval existenci samotné exkluzivní klauzule, tj. skutečnosti, na které je rozhodnutí žalovaného především založeno, a která je klíčová pro správné posouzení věci. Krajský soud k těmto nedostatkům měl přihlédnout a rozhodnutí žalovaného zrušit podle § 76 odst. 1 písm. a) a c) s. ř. s.

Nejvyšší správní soud tak má za to, že stěžovatel se úspěšně dovolal vad uvedených v § 103 odst. 1 písm. b) a d) s. ř. s., proto napadený rozsudek krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Na krajském soudu tak v dalším řízení bude, aby ve věci znovu rozhodl, zrušil rozhodnutí žalovaného a uložil mu, aby výše uvedené nedostatky (nepřezkoumatelnost rozhodnutí žalovaného) odstranil, tj. aby stěžovateli umožnil vyjádřit se ve správním řízení k veškerým relevantním skutečnostem pro rozhodnutí žalovaného (zejména ke skutečnostem v důsledku nichž bude správní orgán aplikovat exkluzivní klauzuli) a dále, aby se žalovaný řádně zabýval veškerými námitkami a důkazními návrhy vznesenými stěžovatelem, a to včetně jím tvrzeného politického podtextu trestního stíhání, pro nějž stěžovatel podal žádost o udělení mezinárodní ochrany podle § 12 zákona o azylu. Bude přitom vycházet ve vztahu k podmínkám tzv. exkluzivní klauzule z názoru Nejvyššího správního soudu vysloveného v tomto zrušujícím rozsudku.

S ohledem na výše uvedené Nejvyšší správní soud rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem podle § 110 odst. 1 zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení. V něm krajský soud rozhodne vázán právním názorem vysloveným Nejvyšším správním soudem v tomto rozsudku (§ 110 odst. 3 s. ř. s.).

O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodne krajský soud v novém rozhodnutí (§ 110 odst. 2 s. ř. s.).

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 31. března 2011

JUDr. Dagmar Nygrínová
předsedkyně senátu